

514.

Foll. 75-86. Lit. Devan. Linn. 11. *Vidagdhamukhamandanam* (sollertium hominum oris ornamentum), opusculum a *Dharmadāsa* scriptum. (A.) Incipit:

सिद्धौषधानि भवदुःखमहागदानां ।

पुण्यात्मनां परमकर्णरसायनानि ।

प्रक्षालनैकसलिलानि मनोमलानां

सौद्धोदनैः प्रवचनानि चिरं जयन्ति ॥१॥

Libellus, in quatuor sectiones (parichheda) divisus, varii generis aenigmata et griphos, eorumque definitiones et nomina proponit. Editus est in Haebertini Anthologia, p. 269. sqq. Auctor, quum ab Ujjvaladatta laudetur, ante seculum quartum decimum vixit.

Haec voluminis pars post annum 1810 exarata est. (WILSON 303^d.)

515.

Opuscula tria. Lit. Devan. Charta Europ. Foll. 33. Long. 13. Lat. 9. Linn. 27.

Foll. 1-10. *Vidagdhamukhamandanam*. (C.)

Haec pars e codice A. circiter annum 1820 transcripta est. (WILSON 301^a.)

516.

Foll. 132-150. Lit. Bengal. *Vidagdhamukhamandanam*. (B.)

Haec folia post annum 1810 exarata sunt. (WILSON 39^c.)

517.

Lit. Devan. Charta Ind. Foll. 227. Long. 13½. Lat. 5. Linn. 9.

Foll. 1-190. *Bhāskara-Nrisinhae*, Sarveśvarae discipuli, ad *Vātsyāyanāe Kāmasūtra* commentarius, *Vraja-lālae* reguli jussu anno 1788 *Vārāṇasīae* scriptus. Incipit: ढुंढिः प्रोहंङगंडस्यल्लयुगविगलडूरिदानांबुधारामाधुर्याखादमत्त-ध्रमर etc. ॥

श्रीसर्वेश्वरशास्त्रिसद्गुरुमहाकारुण्यसाहाय्यतः

श्रीराजव्रजलालविद्वदधिराट्संप्रेरणादीक्षणात्

श्रीकाश्यां नरसिंहशास्त्रिकविना कंदर्पचूडामणेः

श्रीवात्स्यायनसूत्रवृत्तिरखिला प्रौढप्रिया लिख्यते ७

Vātsyāyanāe libri, quo ars amandi non leviter neque ambigue traditur, sed ut virum sapientem Indicum vel in rebus foedissimis et spurcissimis decet, ad leges et normam revocatur, initium, e cod. E. I. H. 396. collato commentario nostro, infra subjunxi. Quo non modo

argumentum et stylus operis adumbrabitur, sed etiam nomina virorum sanctorum quorundam, qui in eodem studio elaboraverunt, ab oblivione vindicabuntur. Hae igitur tres primae illius paragraphi:

नमो धर्मार्थकामेभ्यस्तत्कामेभ्यो नमो नमः ।

तिर्नमो मुक्तिकामेभ्योऽकामेभ्यस्त्वमितं नमः ॥

प्रजापतिर्हि प्रजाः सृष्ट्वा तासां स्थितिनिबन्धनं त्रिवर्गस्य शासनमध्यायानां शतसहस्रेणाग्रे प्रोवाच । तस्यैकदेशं स्वायंभुवो मनुर्धर्मोधिकारिकं पृथक् चकार । बृहस्पतिरर्थाधिकारिकं । महादेवानुचरश्च नंदी सहस्रेणाध्यायानां पृथक्कामसूत्रं प्रोवाच । तदेव तु पंचभिरध्यायशतैर् *Aud-dálakih Śvetaketuh* संचिक्षेप । तदेव पुनरध्यर्थेनाध्यायशतेन साधारणसांप्रयोगिककन्यासंप्रयुक्तभार्याधिकारिकपारदारिकवैशिकौपनिषदिकैः सप्तभिरधिकरणैर् *Bábhavyah Páñchálah* संचिक्षेप । तस्यैकदेशं षष्ठं वैशिकमधिकरणं *Pátaliputrikánám ganikánám niyogád* Dattakah पृथक् चकार । तत्प्रसंगाच्च *Chárāyanah* साधारणमधिकरणं पृथक् प्रोवाच । *Suvarṇanābhah* सांप्रयोगिकं । *Ghoṭakamukhaḥ* कन्यासंप्रयुक्तं । *Gonardíyo* भार्याधिकारिकं । *Goṇikáputrah* पारदारिकं । *Kuchumára* औपनिषदिकं । एवं बहुभिराचार्यैस्तच्छास्त्रं खंडशः प्रणीतमुत्सन्नकल्पमभवत् । तत्र दत्तकादिभिः प्रणीतानां शास्त्रावयवानामेकदेशत्वान्महदिति च बाधवीयस्य दुरध्येयत्वात्संक्षिप्य सर्वमल्पेन ग्रंथेन कामसूत्रमिदं प्रणीतं । तस्यायं प्रथमाधिकरणसमुद्देशः ।

शास्त्रसंग्रहः । ११ । त्रिवर्गप्रतिपत्तिः । १२ । विद्यासमुद्देशः । १३ । नागरिकवृत्तं । १४ । नायकसहायदूतीकर्मविमर्शः । १५ ॥ इति साधारणं प्रथममधिकरणं ॥१॥ अध्यायाः पंच । प्रकरणानि पंच ॥१॥

प्रमाणकालभावेभ्यो रतावस्थापनं । ११ । प्रीतिविशेषाः । १२ ॥ ११ ॥ आलिङ्गनविचाराः । १३ ॥ १२ ॥ चुंबनविकल्पाः । १४ ॥ १३ ॥ नखरदशनजातयः । १५ ॥ १४ ॥ दशनच्छेद्यविधयः । १६ । देश्या उपचाराः । १७ ॥ १५ ॥ संवेशनप्रकाराः । १८ । चित्ररतानि । १९ ॥ १६ ॥ ग्रहणनयोगाः । १९० । तद्युक्ताश्च सीकृतोपक्रमाः । १९१ ॥ १७ ॥ पुरुषायितं । १९२ । पुरुषोपसृष्टानि । १९३ ॥ १८ ॥ औपरिष्टकं । १९४ ॥ १९ ॥ रतारंभावसानिकं । १९५ । रतिविशेषाः । १९६ । प्रणयकलहः । १९७ ॥ १९० ॥ इति सांप्रयोगिकं द्वितीयमधिकरणं । अध्याया दश । प्रकरणानि सप्तदश ॥२॥

वरणविधानं । ११ । संबंधनिर्णयः । १२ ॥ ११ ॥ कन्याविश्रंभणं । १३ ॥ १२ ॥ बालाया उपक्रमाः । १४ । इंगिताकारसूचनं । १५ ॥ १३ ॥ एकपुरुषाभियोगः । १६ । प्रयोज्यस्योपावर्तनं । १७ । अभियोगतश्च कन्याप्रतिपत्तिः । १८ ॥ १४ ॥ विवाहयोगः । १९ ॥ १५ ॥ इति कन्यासंप्रयुक्तं तृतीयमधिकरणं । अध्यायाः पंच । प्रकरणानि नव ॥३॥

एकचारिणीवृत्तं । ११ । प्रवासचर्या । १२ ॥ ११ ॥ सपत्नीषु ज्येष्ठावृत्तं । १३ । कनिष्ठावृत्तं । १४ । पुनर्भूवृत्तं । १५ । दुर्भगावृत्तं । १६ । अंतःपुरिकं । १७ । पुरुषस्य बह्वीषु प्रतिपत्तिः । १८ ॥ १२ ॥ इति भार्याधिकारिकं चतुर्थमधिकरणं । अध्यायौ द्वौ । प्रकरणान्यष्टौ ॥४॥

स्त्रीपुरुषशीलावस्थापनं । ११ । व्यावर्तनकारणानि । १२ । स्त्रीषु सिद्धाः पुरुषाः । १३ । अयत्नसाध्या योषितः । १४ ॥ ११ ॥ परिचयकारणानि । १५ ।